

Najbolj razširjena in nevarna psihoaktivna snov v Sloveniji še vedno alkohol

Marihuana ne uničuje možganov

Najbolj razširjena droga v Sloveniji je marihuana. Petnajst odstotkov Slovencev je že seglo po njej. Primerjava z Evropo kaže, da je razširjenost uporabe marihuane in drugih prepovedanih drog v Sloveniji nižja od evropskega povprečja. Najbolj razširjena in hkrati najbolj problematična psihoaktivna snov v Sloveniji pa je alkohol. Je legalen. Botruje fizičnemu in duševnemu propadanju ljudi, nasilju v družbi, razpadu družin, prezgodnji smrti prebivalcev, slabi delovni storilnosti in visokemu številu prometnih nesreč.

Poraba alkohola je v Sloveniji razmeroma visoka glede na ostale države članice EU; niha med devetimi in trinajstimi litri na leto na prebivalca in presega povprečno uporabo alkohola v Evropi. Čeprav se je v zadnjih desetih do petnajstih letih v nekaterih evropskih vinorodnih državah, kot sta Francija in Španija, poraba alkohola občutno zmanjšala, takšnega trenda v Sloveniji ni zaznati. Med mladostniki poraba alkohola narašča, vse več je dijakinj in dijakov, pijanih že pri trinajstih letih in manj.

PRI ALKOHOLU JE NA UDARU CELO TELO

Ob prekomernem uživanju alkohola človek tvega poškodbo jeter, srca, ožilja, želodca in drugih vitalnih organov, na udaru je domala celo telo, medtem ko za konopljo to ne velja. Alkohol sproži zoženje žil v notranjosti, na površini telesa pa širjenje ožilja.

Število smrti zaradi uživanja marihuane je tako majhno, da zanje ameriški statistični urad sploh ne vodi evidence.

Razširjene žile v koži povzročijo občutek toplote. Rdečica obraza se pojavi sčasoma, ker se razširijo drobne žilice v podkožju. V pijanosti se upočasni

dihanje, ki postane plitvejšo. Lahko pride tudi do zastoja dihanja, kar je lahko usodno.

Alkohol vpliva na centralni živčni sistem in slabi razne funkcije, kar se posledično kaže v spremenjenem vedenju. Človek se sprosti, ni več zadržan, bolj intenzivno izraža čustva in živahno gestikulira, lahko postane lahkomišeln, objesten ali celo nasilen. Pri močnejši opitosti je prizadet center za ravnotežje, stanje se nadaljuje z utrujenostjo, spancem, tudi komo.

Uživanje alkohola nedvomno vpliva na vsa tkiva, organe in organske sisteme, najbolj pa prizadene delovanje možganov. Kratkotrajni učinki se kažejo v motnjah srčnega utripa, vnetju trebušne slinavke, vnetju želodca, motnjah razpoloženja, nasilnosti, samomorilnosti ... Dolgotrajni učinki pa se kažejo kot atrofija možganov, motnje spomina in koncentracije, zmanjšane miselne sposobnosti, motnje spanja, depresija, anksioznost, možganska kap ...

Prizadete so tudi reproduktivne sposobnosti, ženske vstopajo v zgodnejšo menopavzo, moški imajo težave s potenco, okvare plodu v maternici pa lahko nastanejo že pri najmanjših količinah alkohola, ki ga zaužije ženska.

Visoka poraba alkohola v Sloveniji je že vrsto let hud problem, saj je pitje alkohola del slovenske kulture. Najpogostejši vzrok prezgodnje smrti so alkoholna bolezen jeter, duševne in vedenjske motnje zaradi uživanja alkohola in alkoholna kardiomiopatija, to je bolezen srčne mišice. V povprečju

V primerjavi s smrtonosnim alkoholom, ki se brezstramno vsiljuje na vsakem koraku, je gojenje konopljinih bilk prestrašeno skrito za visokimi zidovi zaplankanosti.

Foto splet
Foto Pierre Pellegrin

prezgodaj umrle osebe izgubijo dvanajst let potencialnega življenja.

Število alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom se v Sloveniji povečuje. Vinjeni posamezniki so veliko nevarnejši v primerjavi s tistimi, ki vozijo pod vplivom kanabisa. Konoplja je zelo redko vpletena v nesreče, če ni bilo mešanja z alkoholom. Študije kažejo, da imajo vozniki, ki so samo kadili konopljo, manjši odstotek nesreč kot vozniki, ki niso zaužili ne alkohola ne nobene druge droge. Dr. G. B. Chesher iz Univerze v Adelajdi je objavil študijo, kjer ugotavlja, da je vpliv konoplje na voznika zanemarljiv, oziroma postane voznik zaradi konoplje bolj previden, v nasprotju z alkoholom, ki vpliva na voznike tako, da so manj previdni.

UČINKI MARIHUANE

O fizioloških in psiholoških učinkih marihuane so mnenja še vedno deljena. Kanabinoidi, ki jih uporabniki vnesejo v telo prek pljuč s kajenjem ali želodca z zaužitjem, delujejo prek krvnega obtoka

Vinjeni vozniki so veliko nevarnejši od tistih, ki vozijo pod vplivom kanabisa.

na specifične receptorje, ki nadzirajo zaznavanje, spomin in motorično koordinacijo ter so razporejeni po možganih in po telesu.

Občutek omamljenosti z marihuano ni primerljiv z občutki, ki nastanejo pod vplivom alkohola. Reden pivec alkohola izgubi svojo osebnost, uporabniki marihuane se večinoma zavedajo sebe in sveta okrog sebe. Marihuana lahko povzroči smeh, evforijo, zgovornost, zaznavne spremembe, popači občutek za čas in potencira čutne zaznave, kar pomeni, da človek bolj intenzivno okuša hrano, sliši glasbo, zaznava vonjave, vidi barve ...

Poslabša se uporaba kratkoročnega spomina, motoričnih spretnosti in reak-

cijskega časa. Uživanje THC-ja v nekaj minutah poveča srčni utrip za 20 do 50 odstotkov in to stanje traja do treh ur. Krvni tlak se poveča pri sedenju in pade, če oseba stoji. Ko začne učinek marihuane popuščati, se poveča utrujenost in pojavi se občutek volčje lakote.

STRANSKI UČINKI

Pri kajenju tobaka in marihuane obstaja velika verjetnost poškodbe dihalnih organov. Pri nosečnicah, ki kadijo marihuano, se poveča možnost, da bo otrok podpovprečno težak. Najbolj pogosti neprijetni stranski učinki občasne uporabe so lahko panične reakcije in strah. Večje količine THC-ja lahko povzročijo tudi halucinacije, kratkotrajno izgubo spomina, zmedenost, nespečnost in drhtenje okončin. V večini primerov ti simptomi izginejo hitro po prenehanju uporabe marihuane.

Marihuana pri večini uporabnikov ne povzroča fizične odvisnosti, tudi odtegnitveni simptomi so blagi in kratkotrajni, izražajo pa se v nemiru, razdražljivosti, slabosti, nespečnosti in tresavici. Medtem ko pri alkoholu prihaja do psihične in fizične odvisnosti, naj pri konoplji tveganje fizične odvisnosti ne bi obstajalo, obstaja pa majhna verjetnost psihične odvisnosti. Potrjeni dokazi o smrtnih žrtvah zaradi zastrupitve z marihuano ne obstajajo.

NE UNIČUJE MOŽGANOV

Na Nizozemskem, kjer uporabo konoplje tolerirajo, je ministrstvo za zdravje leta 1998 objavilo podatke o številu smrti na leto, ki jih povzročijo alkohol, tobak, konoplja in trde droge. Največ smrtnih žrtev je povzročil tobak, kar 30.000, sledil mu je alkohol z 2200 žrtvami in trde droge z 42-imi. Zabeležili pa niso niti enega primera smrti, katerega vzrok bi bili kanabinoidi v marihuani.

V publikaciji *Journal of Psychopharmacology* je podatek, da je redno uživanje alkohola v primerjavi z rednim kajenjem

marihuane kar dvakrat bolj škodljivo.

Uradna statistika v ZDA kaže, da je na leto kar 37.000 smrti povezanih neposredno z uporabo alkohola, medtem ko je število smrti, povezanih z uživanjem marihuane, tako majhno, da zanje ameriški zvezni statistični urad sploh ne vodi evidence.

Ameriška publikacija *Medical Daily* je objavila rezultate o rednem uživanju alkohola. Možgane so jim preslikali z magnetno resonanco in ugotovili, da so možgani izgubili prožnost, vrh tega pa je bila vidna trajnostna poškodba belih možganov, kar negativno vpliva na spominske funkcije možganov in na zmožnost preudarnega sprejemanja odločitev. V sklopu te študije so znanstveniki preučevali tudi posameznike, ki so redno uživali marihuano, in niso odkrili nobenih anomalij možganov.

Na oddelku za fiziologijo in farmakologijo v New Hampshireu so leta 2003 ugotovili, da redna uporaba konopljinih učinkovin nima negativnih stranskih učinkov na sposobnost kratkotrajnega spomina, oziroma da se zmanjšana sposobnost kratkotrajnega spomina, ki včasih spremlja začetno uporabo konoplje, po njeni daljši uporabi, ne glede na kasnejšo rednost ali prekinitev, izboljša.

NE ZASVOJI

Več študij je že potrdilo, da konoplja uporabnika ne zasvoji in ne predstavlja življenjske nevarnosti. Ameriški inštitut za raka je objavil več študij, ki dokazujejo, da konoplja uporabnikov ne zasvoji in da ne ogroža življenja.

V primerjavi z uničevalnimi posledicami alkohola je prepoved uporabe in gojenja konoplje v Sloveniji naravnost groteskna. Žal antialkoholne akcije zadnjih štiridesetih let glede na zadnje statistike niso bile uspešne, z izjemo terapevtskega programa pokojnega Janeza Ruglja. Enako neuspešna je bila tudi politika prohibicije drog, saj je število uporabnikov, odkar so prepovedane, naraslo, ne glede na prepoved.

Andreja Paljevč